

Espoon kaupunki

Kyytimäki

Luontoselvitys 2016

KEIRON

Luontotieto Keiron Oy

14.12.2016

Hanke: Kyytimäen luontoselvitys 2016

Toimeksiantaja: Espoon kaupunkisuunnittelukeskus, Mikla Koivunen

© Luontotieto Keiron Oy 2016

Tekijät: Anu Luoto, Tuomas Seimola, Susanna Pimenoff

Sisällysluettelo

1	Johdanto.....	1
2	Selvitysalueen sijainti ja yleiskuvaus	1
3	Taustatiedot.....	2
4	Kartoitusmenetelmät.....	3
4.1	Elinympäristöjen ja kasvillisuuden kartoitus	3
4.2	Linnuston kartoitus.....	3
4.3	Lepakoiden kartoitus	4
4.4	Liito-oravan kartoitus	6
4.5	Kohteiden arvottamisen perusteet.....	7
4.6	Käytetyt lyhenteet.....	8
6	Elinympäristöt ja kasvillisuus	9
6.1	Kangasmetsät.....	9
6.2	Kallioalueet.....	10
6.3	Lehdot	10
6.4	Rakennetut alueet	11
7	Pesimälinnusto	12
7.1	Linnuston yleiskuvaus.....	12
7.2	Metsäympäristön ilmentäjät.....	13
7.3	Uhanalaiset ja EU:n lintudirektiivin liitteen I lintulajit	13
8	Lepakot	14
9	Liito-orava.....	16
9.1	Havainnot liito-oravasta vuonna 2016.....	16
9.2	Aiemmat liito-oravatiedot Kyytimäen ympäristöstä.....	17
10	Muu eläinlajisto	19
11	Ekologiset yhteydet	19
12	Tulosten yhteenveto.....	20
13	Johtopäätökset ja suositukset.....	21
14	Lähteet.....	23

Liitteet

Liite 1 Putkilokasvit lajilista

Liite 2 Kyytimäen pesimälinnusto 2016

Kansikuva: Kyytimäen vanhimmat puut löytyvät kuivien kallioiden reunoilta. AL

1 Johdanto

Espoon keskuksen länsipuolella ja Bassenkylän uuden asuinalueen lähellä sijaitsee Kyytimäki, joka liittyy kiinteästi ns. Näkinmetsään. Kyytimäen läpi kulkevan Hansatien varressa on vähän pientaloasutusta ja muutama kerrostalo-yhtiö. Tälle pienelle metsäalueelle on suunniteltu asemakaavoituksen aloittamista. Suunnittelun tavoitteena on tutkia täydennysrakentamisen mahdollisuuksia pientalojen ympärille. Kyytimäen luontoselvitys on laadittu tulevan asemakaavoituksen taustatiedoksi vuonna 2016. Tämän selvityksen tavoitteena on kuvailla luonnon nykytilaa ja arvioida alueen luontoarvoja. Tässä työssä kartoitettiin elinympäristöjä ja kasvilisua, pesimälinnustoa, liito-oravaa ja lepakoita.

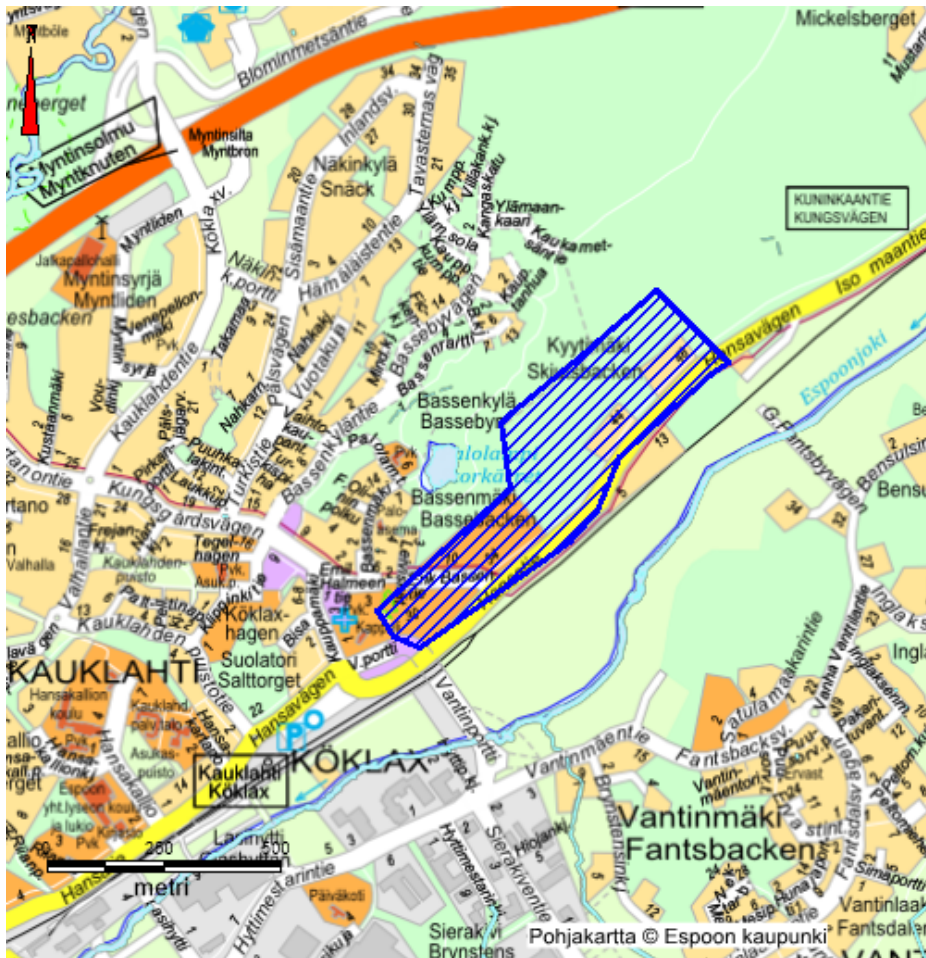
Toimeksianto työlle saatiin Espoon kaupunkisuunnittelukeskuksesta maisema-arkkitehti Mikla Koivuselta. Hänen lisäksi ohjausryhmään ovat kuuluneet aluearkkitehti Mervi Hokkanen, ympäristöasiantuntija Tia Lähteenmäki ja ympäristöasiantuntija Laura Lundgren.

Luontoselvityksen maastotyön ja raportin ovat laatineet biologi, FM Anu Luoto (kasvit, liito-orava, lepakot ja elinympäristöt) sekä lintuasiantuntija Tuomas Seimola. Työtä on ohjannut biologi, FM Susanna Pimenoff Luontotieto Keiron Oy:stä. Raportin kuvat ovat Anu Luodon.

2 Selvitysalueen sijainti ja yleiskuvaus

Kyytimäki sijaitsee länsi-Espoossa Kaukalahden aseman koillispuolella ja liittyy suoraan Näkinmetsän laajempaa metsäkokonaisuuteen. Selvitysalueen etelälaidalla kulkee Hansatie, jonka nimi muuttuu Isoksi maantiekseksi opaskartalla ja Vanhaksi Maantiekseksi kantakartalla. Selvitysalueen pinta-ala on noin 17 hehtaaria.

Selvitysalue on kaksijakoinen, sillä sen lounaisosa edustaa rakennettua ympäristöä 1960 - ja 1970 - luvun kerrostaloinen, kun taas koillisessa on metsäaluetta muutamia Hansatien varressa sijaitsevia omakotitalotontteja lukuun ottamatta.

Kuva 1 Selvitysalueen sijainti kehä III:sen eteläpuolella.

3 Taustatiedot

Kyytimäen maaperä on hiekkamoreenia sekä kalliota. Kallioperä on lähes kauttaaltaan kvartsi- ja granodioriittia. Nämä syväkivet ovat yleisiä ja happamuudeltaan neutraaleja. (Geologian tutkimuskeskus 14.11.2016)

Kyytimäen selvitysalue on sisällynyt useampiin Näkinmetsää käsitteleviin luontoselvityksiin. Kyytimäen alueelta ei mainita erityisiä luontokohteita vuoden 2002 luontoselvityksessä, joka liittyy laajempaan Espoon eteläosien yleiskaavatyöhön (Ympäristötutkimus Oy Metsätähti). Kyytimäeltä ei mainita erikseen kohteita Blominmäen yleiskaavaa varten tehdyssä selvityksessä (A-insinöörit Suunnittelu Oy ja Ympäristösuunnittelu Enviro Oy 2011).

Vuonna 2014 aloitetun Espoon eteläosien liito-oravien kokonaisselvityksen (ELKS) maastotöissä Kyytimäen alueelta löydettiin liito-oravan papanoita kolmelta puulta. Lisäksi löydettiin yksi kolopuu.

Liito-oravan lisäksi alueelta ei tämän työn alkaessa ollut tiedossa havaintoja muista uhanalaisista eliölajeista.

Alueelta ei ole tiedossa suojeltuja luontotyyppisiä tai metsälain suojelemia kohteita. Erik Bassen tien varressa on luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettuja tammia.

Kuva 2 Erik Bassen tien varressa kasvaa rauhoitettuja tammia. AL

4 Kartoitusmenetelmät

4.1 Elinympäristöjen ja kasvillisuuden kartoitus

Alueen maastotyöt tehtiin kesäkuussa 22.6.2016. Selvitysalue kuljettiin läpi jalan. Elinympäristöt luokiteltiin metsätyyppeihin ja muihin elinympäristötyyppeihin. Metsiä arvoettiin mm. puuston iän, rakenteen ja luonnontilaisuuden perusteella. Kasvillisuuden yleispiirteet kartoitettiin elinympäristöjä määrittäessä. Yleiset ja havaitut huomionarvoiset kasvilajit kirjattiin, mutta selvityksen tavoitteena ei ollut laatia kattavaa putkilokasvilistää.

Maastokarttana käytettiin Espoon kaupungin laatimaa vektoripohjaista kantakarttaa mitta-kaavassa 1:3000. Kuvioiden rajaamisessa käytettiin apuna GPS-paikanninta, jolta siirrettiin lokitiedot paikkatieto-ohjelmaan.

4.2 Linnuston kartoitus

Kyytimäen selvitysalueen linnustoa selvitettiin Koskimiehen ja Väisäsen (1988) kuvaamaa kartoitusmenetelmää soveltaen. Maalintulaskentaan käytettiin kolme varsinaista laskentakierrosta. Kartoitustyö suoritettiin kulkemalla selvitysalueella mahdollisimman kattavasti, jottei yksikään selvitysalueen maastokohta jäisi 30 metriä kauemmaksi laskijasta. Kierrokset ajoitettiin huomioiden lintujen lauluaktiivisuus ja pesintä sekä muuttolintujen saapuminen. Edellä

kuvatulla tavalla voidaan kattavasti ja luotettavasti kartoittaa selvitysalueen linnusto, aikaisin pesintänsä aloittavat sekä myöhään saapuvat lajit mukaan lukien. Kartoituskennat suoritettiin 26.4, 5.6, 22.6.2016 ja laskijoina toimivat lintuasiantuntijat Tuomas Seimola ja Hannu Holmström (26.4.).

Kartoituksissa pyrittiin selvittämään Kyytimäen pesivä lajisto. Kartoituksissa havainnoitiin kaikkia aluetta asuttavia lintulajeja. Erityisesti huomio kohdistettiin arvokkaisiin, elinympäristöään hyvin ilmentäviin ja harvalukuisiin lajeihin.

Arvokkaiksi luokiteltiin EU:n lintudirektiivin I liitteessä (EU-D1) ja uhanalaisuusluokituksessa (UHEX, 2010) uhanalaisiksi tai silmälläpidettäviksi mainitut lintulajit. Yleisiä ja runsaita lajeja ei reviirokohtaisesti kartoitettu. Tässä kartoituksessa on käytetty uutta, tammikuussa 2016 valmistunutta uhanalaisluokituksen päivitystä (Tiainen ym. 2016).

Laskennoissa havaitut kartoitettavien lintulajien yksilöt ja niiden käyttäytyminen merkittiin maastokarttaan. Laskennoissa kiinnitettiin erityisesti huomiota jokaisen laskettavan lajin samanaikaisesti havaittujen reviirokäyttäytyvien (laulu, varoittelu jne.) yksilöiden merkitsemiseen.

Lintujen parimäärä arvioitiin yhdistämällä kartoituskierrosten tulokset kokoamalla lajikohtaiset havainnot erilliselle kartalle. Reviiroiksi tulkittiin useassa eri laskennassa samalla paikalla havaittu koiras tai pari, tai yhdeltä laskentakäynniltä selkeä reviiriin tai pesintään viittaava havainto.

4.3 Lepakoiden kartoitus

Lepakkokartoituksessa on sovellettu kirjallisuudessa esiteltyjä menetelmiä. Perustietoja lepakkokartoituksen menetelmistä antavat esimerkiksi Hunt (2012) ja Sierla ym. (2004). Suomen lepakkotieteellinen yhdistys on laatinut oman ohjeistuksensa lepakkoselvityksen tekemistä varten (SLTY 2012).

Tässä selvityksessä lepakoita havainnoitiin öisin ns. aktiividetektorin, eli ultraääni-ilmaisimen, avulla. Selvitysalueella käveltiin rauhallista vauhtia päiväsaikaan suunniteltua, mahdollisimman kattavaa reittiä seuraten. Liikkumisessa hyödynnettiin mahdollisuuksien mukaan polkuja sekä teitä, koska niiden ulkopuolella kuljettaessa aiheutuu runsaasti havainnointia vaikeuttavaa häiriöääntä. Kuljetut reitit ja havaintopisteet tallennettiin GPS- paikantimella (Garmin GPS 62S). Kartoitusreitien pituus oli noin 3,5 kilometriä, ja sen kiertämiseen kului noin kaksi tuntia havaintomäärästä riippuen.

Aktiivihavainnoinnissa käytettiin Pettersson Elektronikin valmistamaa D240X -detektoria eli ultraääni-ilmaisinta, jolla lepakoiden korkeat kaikuluotausäänät muunnetaan korvin kuultaviksi. Etäisyys, jolta kaikuluotausäänät voidaan kuulla, vaihtelee maastosta ja lepakkolajista riippuen. Hiljaiset lajit, kuten korvayökkö, voidaan kuulla muutamien metrien päästä ja voimakasääniset lajit, kuten pohjanlepakko, noin 50 metrin päästä. Detektorin avulla voidaan kuunnella lepakoita reaaliaikaisesti (heterodyne-menetelmä) tai tarkastella aikalaajennettuja ääninäytteitä (time expansion -toiminto). Useimmat havaitut lepakoiden kaikuluotausäänät nauhoitettiin digitaalisella Roland R-09HR tallentimella.

Lepakoita havainnoitiin lämpiminä (yli + 10 C), poutaisina ja vähätuulisina öinä. Kartoitusta ei tehty sateella tai voimakkaassa tuulessa, koska lepakoiden saalistusaktiivisuus on silloin

huomattavan vähäistä. Havainnointi aloitettiin noin 30-45 minuutin kuluttua auringonlaskusta valo-olosuhteista riippuen.

Kartoituskerroksia oli kolme: 31.5.-1.6., 29.6.-30.6. ja 15.8.2016. Kartoittajana toimi kaikilla kerroksilla Anu Luoto.

Lajit tunnistettiin joko maastossa tai jälkikäteen analysoimalla nauhoitettuja ääniä tietokoneella BatSound® ja Analook - ohjelmistoilla. Aktiivihavainnoinnissa nopeasti ohilentävästä lepakosta ei aina saada kunnollista ääninäytettä. Tällaisissa tapauksissa havainto on määritetty lepakkolajiksi. Viiksisüppää ja isoviiksisüppää ei voida luotettavasti erottaa toisistaan äänen perusteella, joten ne on esitelty lajiparina viiksisüppä. Myotis-lajien (Suomessa lähinnä vesisüppä, viiksisüppä ja ripsisüppä) kaikuluotausäänet muistuttavat hyvin paljon toisiaan eikä lajeja voida aina erottaa luotettavasti ilman pyydystämistä. Tähän kartoitukseen ei sisältynyt pyydystyksiä. Aktiivihavainnoinnissa lepakot pyrittiin myös näkemään, mutta etenkin loppukesän pimeinä öinä tämä oli varsin vaikeaa.

Alueella käytettiin myös kahta passiividetektoria, jotka olivat maastossa aktiivikartoituksen ajan. Passiividetektoreina käytettiin Anabat Express detektoreita. Laite tallentaa äänet muistikortille, josta ne voidaan siirtää tietokoneelle. Tallennetut tiedostot analysoitiin AnaLook – ohjelmistolla. Aineiston analysoinnissa käytettiin apuna Suomen lepakotieteellinen yhdistys ry:n koordinoimaa ”Lepakoiden muutosseurantaan” (LEMU-hanke) kehitettyä skanneria ja suodattimia, joiden avulla voidaan käsitellä isoja aineistoja. Passiividetektorit sijoitettiin jokaisella käynnillä hieman eri paikkaan selvitysalueelle. Laitteiden sijainnit selviävät kuvasta 8.

Rauhallisella vauhdilla tehdyllä laskennalla, yhdistettynä hyviltä vaikuttavien saalistusalueiden tarkempaan havainnointiin sekä passiividetektoriin kertyvään tietoon, saadaan varsin kattava kuva alueen lepakkolajistosta ja lepakoiden aktiivisuudesta alueella.

Kartoitusalueella kiinnitettiin huomiota myös mahdollisiin päiväpiilopaikkoihin (kolopuut, piilopaikoiksi soveltuvat rakennukset) sekä talvehtimispiiloiksi sopiviin paikkoihin (lähinnä kellarit tai muut maanalaiset rakenteet) mahdollisia myöhempiä tutkimuksia varten.

Kaikki Suomessa tavattavat lepakkolajit ovat EU:n luontodirektiivin IV-liitteen lajeja. Luontodirektiivin lajien suojeleminen toteutetaan luonnonsuojelulain 49 §:n määräyksellä, jonka mukaan näiden lajien lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat tiukasti suojeltuja. Tunnetuin esimerkki IV-liitteen lajista on liito-orava. Lepakkolajeista uhanalaisiksi on arvioitu ripsisüppä (EN, erittäin uhanalainen) ja pikkulepakko (VU, vaarantunut) (Liukko ym. 2016).

Havaintojen tulkinta

Kartoilla esitetään rajattujen, lepakoille tärkeiden alueiden lisäksi myös eri lajien havaintopisteet. On huomattava, että kyseessä on yksittäinen havainto lentävästä lepakosta ja havaintopiste kuvastaa kartoittajan sijaintia havaintohetkellä. Havainnot eivät ole yksilömääriä, eikä havaintomäärän perustella voi tehdä päätelmiä kartoitusalueella esiintyvien lepakoiden yksilömäärästä. Havainnot kertovat kuitenkin lepakoiden aktiivisuudesta alueella. Saalistusalueiden ja muiden lepakoille tärkeiden alueiden rajauksissa on huomioitu tehtyjen havaintojen lisäksi lepakoille soveltuvan elinympäristön laajuus. Lentävinä nisäkkäinä lepakot liikkuvat varsin laajasti, eivätkä pistemäiset havaintopaikat anna täydellistä kuvaa lepakoiden liikkumisalueesta, eikä niistä voida lintukartoitusten tapaan tulkita reviierejä.

4.4 Liito-oravan kartoitus

Kartoitus maastossa

Liito-oravan esiintyminen todetaan ulostepapanoiden perusteella. Maastossa etsitään papanoita liito-oravien suosimien suurten puiden, yleensä kuusten ja haapojen juurilta. Maastotyö tehdään papanoiden löytämisen kannalta parhaiten soveltuvaan aikaan keväällä.

Papanoiden esiintymisestä ei aina voida päätellä, että jokainen metsäinen alue, josta löytyy liito-oravan yksittäisiä papanoita, olisi liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka. Perusteena tähän on se, että liito-oravat, varsinkin koiraat, liikkuvat elinpiirinsä eri osissa laajalla alueella. Liito-orava käyttää elinpiirinsä osia vaihtelevasti eri vuodenaikoina ja vuosina.

Maastokartoitukseen käytettiin yksi maastopäivä: 25.4.2016. Kartoitusajankohta oli hyvä, sillä vähälumisen talven jäljiltä maastossa ei ollut lunta ja papanat olivat kartoitusaikana puiden juurilla selvästi näkyvillä. Koko alkuvuosi oli melko sateinen, mikä on voinut vaikuttaa papanoiden säilymiseen ja sitä myötä myös niiden löytymiseen. Siellä missä papanoita oli, ne oli helppo havaita. Kartoitus tehtiin jalan GPS-paikanninta hyödyntäen. Maastotyön teki FM Anu Luoto.

Papanoita etsittiin suurimpien kuusten ja haapojen tyviltä. Lisäksi pyrittiin löytämään kolopuita. Kolopuiden havaitseminen ei aina ole aivan yksinkertaista, koska kartoittaja keskittyy enimmäkseen tarkkailemaan puiden tyviä. Koloja kiikaroitiin etenkin kääpien vaivaamista haavoista sekä puista, joiden alla näkyi tikan työstämiä lastuja. Lisäksi haavoilta, joiden tyviltä löydettiin papanoita, etsittiin myös mahdollista koloa. Papanapuut, arvio papanoiden määrästä ja kolopuiden sijainnit tallennettiin GPS-paikantimeen. Laitteen osoittama sijainti voi metsäisessä ympäristössä heittää $+2 - 10$ m.

Maastokarttana käytettiin Espoon kantakarttaa mittakaavassa 1:3 000. Kohteiden rajaamisessa käytettiin apuna GPS-paikanninta, jolta siirrettiin tiedot paikkatieto-ohjelmaan.

Liito-oravakohteiden arvottamisen perusteet

Kohteet arvotettiin tehtyjen havaintojen ja ulkoisten piirteiden perusteella kolmeen luokkaan:

- 1) Ydinalue on papanahavaintojen perusteella rajattu osa liito-oravan elinympäristöstä. Ydinalue on liito-oravan eniten käyttämä alue, jossa on useita liito-oravan suosimia rakennepiirteitä. Näitä ovat kookkaat suojaavat kuuset, ruokailuun soveltuvat lehtipuut sekä mahdolliset kolopuut. Ydinalue rajauksen tavoiteltava vähimmäispinta-ala on yksi hehtaari.
- 2) Soveltuva alue. Alue rajattiin liito-oravalle soveltuvaksi, mikäli kohteelta löytyi satunnaisia papanapuita tai ei löydetty liito-oravan papanoita, mutta se puustonsa ja muiden ominaisuuksien perustella olisi liito-oravalle mahdollinen elinympäristö. Tähän voi asettua liito-orava kartoituksen jälkeen tai lähivuosina.
- 3) Elinympäristöksi rajattiin kohteet, joilla kasvoi lehtipuita tai jotka soveltuvat muutoin liito-oravan liikkumiseen, mutta eivät tällä hetkellä sisällä liito-oravan vaatimia lisääntymis- ja levähdyspaikalta vaatimia ominaisuuksia (suuria haapoja ja/tai kuusia, kolopuita).

Kuva 3 Liito-oravan käyttämät metsiköt ovat joskus varsin vaatimattomia. Kuvan keskellä näkyvältä kuuselta löydettiin joitakin kymmeniä papanoita. AL

4.5 Kohteiden arvottamisen perusteet

Luonnonsuojelullisesti arvokkaiden kohteiden valintaperusteina ovat seuraavat tekijät:

- luonnonsuojelulain suojeltu luontotyyppi (LsL 29 §/LsA 10§)
- erityisesti suojeltavan lajin esiintymä (LsL 47 §/LsA 23 §)
- luontodirektiivin liitteen IV(a) lajin esiintymä (LsL 49 §/LsA 24 §)
- metsälain erityisen tärkeä elinympäristö (MeL 10 §/MeA 7 & 8 §)
- vesilaissa mainittu luontotyyppi (VesL 2. luku 11 §)
- arvokas vesialue tai virtavesi
- perinnemaiseman luontotyyppi
- geologisesti arvokas muodostuma
- uhanalaisen ja silmälläpidettävän lajin esiintymä (Rassi ym. 2010)
- uhanalainen luontotyyppi (Raunio ym. 2008)
- muu luonnonsuojelullisesti arvokas kohde, kuten vanha tai runsaasti lahoppuuta sisältävä metsä, mahdollinen METSO-ohjelman kohde
- LAKU-kriteerit täyttävä kohde (Uudenmaan liitto 2012)

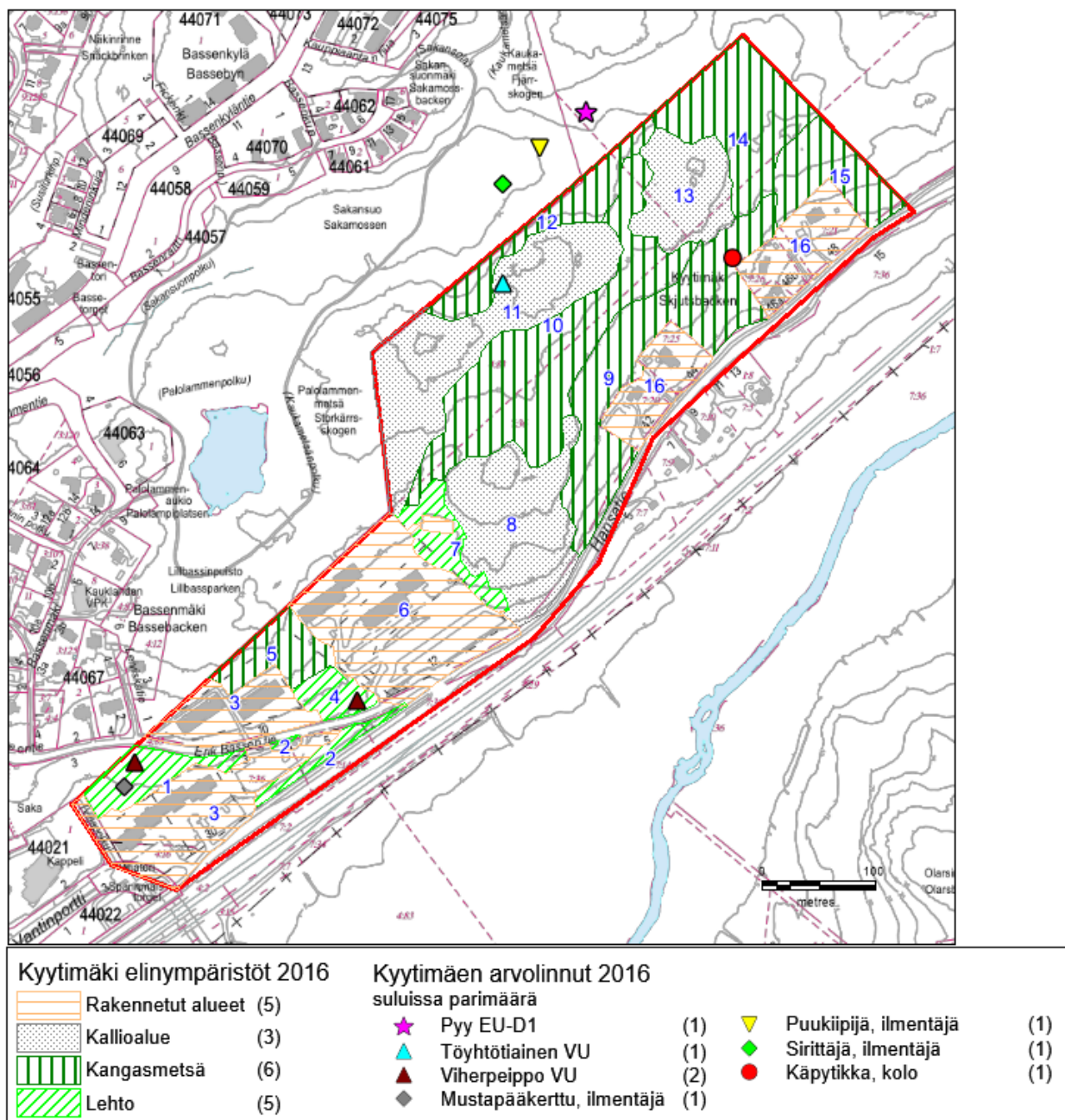
4.6 Käytetyt lyhenteet

Raportissa on käytetty seuraavia lyhenteitä:

LsL	luonnonsuojelulaki
LsA	luonnonsuojeluasetus
MeL	metsälaki
MeA	metsäasetus
VesL	vesilaki
EU-D1	lintudirektiivi
CR	äärimmäisen uhanalainen
EN	erittäin uhanalainen
VU	vaarantunut
NT	silmälläpidettävä
SV	Suomen vastuulaji
METSO	Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelma
LAKU	luonnonympäristöjen arvottamisen kriteeristö Uudellamaalla

6 Elinympäristöt ja kasvillisuus

Alla kuvaillaan alueen elinympäristöjä ja niiden luonnon piirteitä. Kuvioiden rajausta ja numerointi esitetään kuvassa 4. Kuvaus esitetään elinympäristöluokittain.

Kuva 4 Kyytimäen elinympäristöt sekä arvokas linnusto 2016. Pohjakartta© Espoon kaupunki 2016

6.1 Kangasmetsät

Kyytimäen metsät ovat pääosin Uudellamaalla yleisiä kangasmetsiä, useimmat tuoreita mustikkatyyppin kangasmetsiä. Kuvio 5 on asutuksen läheisyydessä sijaitseva pieni ja ominaispiirteiltään hiukan muuntunut metsikkö, jossa on myös kalliopintoja. Kuviolla 9 puustoa on aikoinaan harvennettu ja kenttäkerroksessa kasvaa suurikoisia mustikanvarpuja. Ylispuuston muodostava kookkaat männyt sekä koivut. Paikoitellen on pieniä nuoren puuston laikkuja, joissa kasvaa mm. pihlajaa ja haavan taimia.

Kuviot 10 ja 14 ovat havupuuvaltaisia sekametsiä, jossa ylispuusto on iäkästä. Puusto on kerroksellista. Metsätyyppi on tuoretta kangasta, jossa valtalajina kasvaa mustikka.

Kuvio 12 on selvitysalueen ulkopuolella sijaitsevan korven reunametsää. Puusto koostuu järeästä kuusesta. Metsätyyppi on pääosin tuoretta kangasta, mutta lehtomaisen kankaan laikuja esiintyy myös. Puusto on kerroksellista. Myös kuviolla 15 kasvaa kookkaita kuusia sekä jonkin verran nuorta haapaa. Metsätyyppi on tälläkin kuviolla edelleen mustikkatyyppi.

Kuva 5 Valoisaa rinnemetsää kuviolla 9. AL

6.2 Kallioalueet

Kyytimäen metsäisessä osassa on useita ympäröivistä kangasmetsistä erottuvia kallioalueita (kuviot 8, 11 ja 13). Nämä ovat pääosin avokalliopaljastumia, mutta reunoilla ja painanteissa kasvaa kangasmetsän lajistoa. Puussa valtalajina on mänty, joka on iäkästä. Painanteissa kasvaa myös kuusta sekä koivua. Paikoitellen kasvaa muutamia suurempia katajia. Avokalliot ovat karuja ja niiden lajisto on niukkaa. Avokallioiden lajeja ovat metsälauha, suolaheinät, yksittäiset isomaksaruohot ja tervakukat. Kanervaa, puolukkaa ja mustikkaa kasvaa kalliopainanteissa ja niiden reunoilla. Kallioiden sammalpeite on monin paikoin kulunut. Jäkälää esiintyy paikoitellen kuvioilla 11 ja 13.

6.3 Lehdot

Lehtokuvioita on rajattu selvitysalueelta yhteensä neljä kappaletta. Lehdot ovat kaikki kulttuurivaikutteisia, joiden luonnontila on muuttunut ihmisvaikutuksesta. Alue on ollut pitkään asuttua ja Erik Bassen tien molemmin puolin on ollut pientaloasutusta vielä 1960-70 luvuilla, joiden villiintyneistä puutarhoista on kehittynyt lehtomaisia metsiä. Kuviolla 1 on vuohenputkityypin (AegT) runsasravinteista lehtoa. Puuston muodostavat kookkaat haavat. Keväällä lehdossa kukkivat valkovuokot sekä kiurunkannukset sekä luonnossa harvinainen tuoksuorvokki, joka tosin on tällä alueella viljelyjäänne tai karkulainen.

Kuvio 2 on rajattu erityisesti jalojen lehtipuiden vuoksi. Erik Bassen tien varressa kasvaa useita kookkaita tammia, joista osa on rauhoitettuja. Kuviolla kasvaa myös eri-ikäisiä vaahteroita. Aluskasvillisuus on heinävaltaista, eikä varsinaista lehtotyyppiä pysty määrittämään. Myös puutarhalajistoa esiintyy esim. syreeneitä ja muita puistopensaita. Ruohovartisista huomionarvoinen on runsaana esiintyvä rikkapalsami, joka on sukulaisensa jättipalsamin tavoin haitallinen vieraslaji, jonka leviämiseen tulee puuttua.

Erik Bassen tien pohjoispuolella on pieni lehtipuuvaltainen metsikkö, joka on myös kulttuurivaikutteista lehtoa. Metsikössä kasvaa mm. nuoria vaahteroita, tuomea sekä muutama järeä kuusi. Aluskasvillisuudessa esiintyy kulttuurivaikutteisille lehdoille tyypillisiä lajeja, kuten keltamo, kyläkellukkaa, nokkosta, vuohenputkea sekä rikkapalsamia. Lehtopensaista esiintyy mm. taikinanmarjaa.

Kuvio 7 sijoittuu kallioalueen reunaan. Puustoa luonnehtivat kookkaat haavat sekä pienemmät vaahterat, joiden aluspuuna kasvaa tuomea. Lehto on lähinnä vuohenputkityyppiä, jota keskikesällä luonnehtii nimilajin vuohenputken runsaus. Muuta lajistoa ovat kyläkellukka, nokkonen ja vadelma. Kallion reunalla kasvaa koristeellista kivikkoalvejuurta sekä haisukurjenpolvea.

Kuva 6 Rikkapalsami on haitallinen vieraslaji, joka on tuotu Suomeen jo 1850-luvulla. AL

6.4 Rakennetut alueet

Selvitysalueella on kolme rakennettua aluetta: kuviot 3, 6 ja 16. Näistä kuviot 3 ja 6 ovat kerrostalojen piha-alueita ja kuvio 16 omakotitalojen pihvoja. Kuviolla 3 pihjoilla on runsaammin pensasistutuksia, kun taas kuvion 6 pihat ovat enemmän nurmikenttiä ja pysäköintialueita, joilla kasvaa yksittäisiä puita.

Kuvion 16 omakotialojen piha-alueet ovat pääosin hoidettuja puutarhoja, mutta suuret tontit mahdollistavat myös luonnontilaisemmat osat pihojen reunoilla. Omakotitalojen pihoiden ei käyty selvityksen yhteydessä, vaan niitä tarkkailtiin tieltä käsin.

Kuva 7 Kerrostalojen välissä vanhalla puutarha-alueella kukkivat keväällä idänsinililjat ja kiurunkannukset. AL

7 Pesimälinnusto

7.1 Linnuston yleiskuvaus

Kyytimäen selvitysalueen linnusto oli kartoitusten havaintojen perusteella tavanomainen. Yhteensä selvitysalueelta havaittiin 31 lajia, jotka pesivät alueella tai niiden reviiri sijaitsi osin selvitysalueella. (Ks. lajilista liite 2)

Kyytimäen alueen linnusto koostui lähinnä kulttuuriympäristön ja metsiemme peruslajeista. Asutuksen piirissä tavattiin kaksi reviiriä vaarantuneeksi luokitellulta viherpeipolta, muutamia pareja vaarantuneita varpusia, pikkuvarpusia ja keltasirkkuja sekä harakkapari. Kerrostalojen katoilla pesi useampia pareja kalalokkeja. Lehtopöllö asuttaa Kyytimäen metsäaluetta, mutta ei todennäköisesti pesi selvitysalueella. Laji havaittiin lepakkokartoitusten yhteydessä.

Selvitysalueen metsästä suuri osa on kuivaa mäntykangasta, jossa lintutiheydet ovat alhaisempia kuin rehevämmissä seka- tai lehtimetsissä. Tämän takia selvitysalueen linnusto ei ollut lukumääräisesti niin runsas kuin Espoossa moni muu rehevämpää metsää sisältävä samankoinen alue olisi ollut.

Runsaimmat metsälajit alueella olivat peippo, mustarastas, punarinta, räkättirastas, punakylkirastas, sini- ja talitiainen sekä pajulintu. Muita Etelä-Suomessa yleisiä metsälajeja selvitysalueella olivat mm. sepelkyyhky, laulurastas, rautiainen, hippiäinen, kuusitiainen, vihervarpunen, harmaasiippo ja kirjosiippo. Muille kolopesijöille pesäpaikkoja luova käpytikka pesi alueella yhden parin voimin (kuva 4). Avoimempaa metsää suosiva metsäkirvinen tavattiin yhdeltä reviiriltä.

Harvalukuisempaa ja elinympäristöään hyvin ilmentävää lajistoa Kyytimäen alueella edustivat mustapääkerttu, puukiipijä, sirittäjä ja vaarantunut töyhtötiainen, jotka on esitelty luvussa 7.2. ja kuvassa 4 sekä pyy (luku 7.3, kuva 4).

7.2 Metsäympäristön ilmentäjät

Metsäympäristöjä on usein vaikea arvottaa lintutiheyden, pelkän lajimäärän tai harvalukuisten lajien esiintymisen perusteella. Suuremmat metsäalueet sisältävät monipuolisempia pienympäristöjä ja siten yleensä monipuolisempaa lajistoa. Tähän metsäympäristön ilmentäjälajitarkasteluun on valittu lajeja, joista jokaisella on hieman erilaiset vaatimukset metsäisen elinympäristönsä koostumuksen suhteen. Tarkasteluun valituista lajeista vanhaa metsää suosivat pikkusieppo, idänuunilintu, puukiipijä ja peukaloinen; reheviä vanhempia metsiä tilaltti ja sirittäjä; hömötiainen ja töyhtötiainen tarvitsevat lahoppuuta; leppälintu suosii taas vanhaa avointa männikköä ja pikkutikka, kultarinta, mustapääkerttu, satakieli ja nokkavarpunen ovat erityyppisten lehtojen ja lehtipuuvaltaisten metsien suosijoita.

Mitä useampi näistä metsälajeista esiintyy samalla metsäalueella, sitä monipuolisempaa kyseistä metsäaluetta voidaan pitää. Kyseisten lajien avulla voidaan myös arvioida alueen metsäympäristön hoito- tai hyödyntämistä ja osittaista luonnontilaa sekä monimuotoisuutta.

Kyytimäen alueelta löytyi laskennoissa neljä metsäympäristön ilmentäjälajia, jotka kaikki on esitetty kuvassa 1.

Mustapääkerttu on rehevän ja runsaan aluskasvillisuuden peittämän lehdon ja sekametsän suosija. Laji on runsastunut Suomessa voimakkaasti 2000-luvulla. (Valkama ym., 2011) Kyytimäen selvitysalueella mustapääkerttu tavattiin länsiosan lehtokuvilla 1.

Sirittäjä suosii valoisia vanhempia ja reheviä sekametsiä. Runsaimmillaan laji on rehevissä lehtokorvissa, mutta esiintyy myös muissa havupuuvältaisemmissä metsissä. Sirittäjä on hyvä elinympäristön ilmentäjälaji. Viime vuosikymmeninä laji on Suomessa taantunut, joskin vuosittaiset vaihtelut lajin kannoissa ovat suuria. Selvitysalueen reunalta löydettiin yksi sirittäjäreviiri, joka sijaitsi kuvion 12 vaikutuspiirissä vanhassa kuusivältaisessä metsässä.

Puukiipijä suosii vanhaa havu-, lehti- ja sekametsää, josta löytyy sopivia pesimäkoloja lahoista ja kuolleista puista. Lajin esiintyminen kertoo yleensä kyseisen metsäalueen vanhemmasta puuston ikärakenteesta ja luonnontilaisuudesta. Puukiipijä tavattiin Kyytimäen selvitysalueelta yhdeltä reviiriltä kuvion 12 läheisyydestä vanhasta kuusivältaisesta metsästä.

Töyhtötiainen on mäntyvältaisen metsän suosija, joka tarvitsee lahoppuuta pesäkolon kaiverukseen. Töyhtötiainen tavattiin Kyytimäen alueelta kuvioiden 12 ja 13 ympäristöstä, jotka kuuluvat lajin reviiriin. Lajin pesäpaikka on voinut sijaita heti selvitysalueen ulkopuolella, jossa on runsaammin lahoppuuta.

7.3 Uhanalaiset ja EU:n lintudirektiivin liitteen I lintulajit

Uhanalaisista lajeista tavattiin selvitysalueella kaksi vaarantuneeksi luokiteltua lajia ja yksi EU:n lintudirektiivin liitteen I laji.

Vihherpeippo (VU) on Suomessa runsaslukuinen kulttuuriympäristöjen laji. Viimeisten kymmenen vuoden aikana lajia on kohdannut voimakas kannanlasku mikä johtunee ensisijaisesti trikomoosi-tartuntojen aiheuttamasta kuolleisuuden kasvusta. Vihherpeippoja tavattiin Kyytimäen selvitysalueella kahdella reviirillä alueen länsiosassa.

Varpunen (VU) on taantunut erityisesti maatalousalueilla, joissa maatalouden rakennemuutokset ovat vähentäneet eläintiloja. Ihmisen seuralaislajina varpunen on runsas myös kaupungeissa ja asutusalueilla, missä laji on seurantojen perusteella vähentynyt viime vuosikymmenenä (Tiainen ym. 2016). Varpusia tavattiin länsiosan kerrostaloalueelta.

Pyy (EU-D1) on Suomessa runsaslukuinen metsälaji. Laji suosii kuusivaltaisia metsiä, mutta tarvitsee reviirillään myös nuorempaa lehtipuustoa ruokailuun. Kannanvaihtelut voivat vuosien välillä olla lajilla kohtuullisen suuria. Pyy esiintyy Espoossa lähinnä keskuspuistossa, pohjoisosissa ja Nuuksion kansallispuiston alueella verraten runsaana. Pienemmiltä eristäytyneiltä metsäalueilta laji yleensä puuttuu. Lajin reviirin ydin sijaitsee selvitysalueen ulkopuolella vanhemmassa kuusivaltaisessa metsässä. Kuvio 12 kuuluu olennaisesti lajin reviiriin.

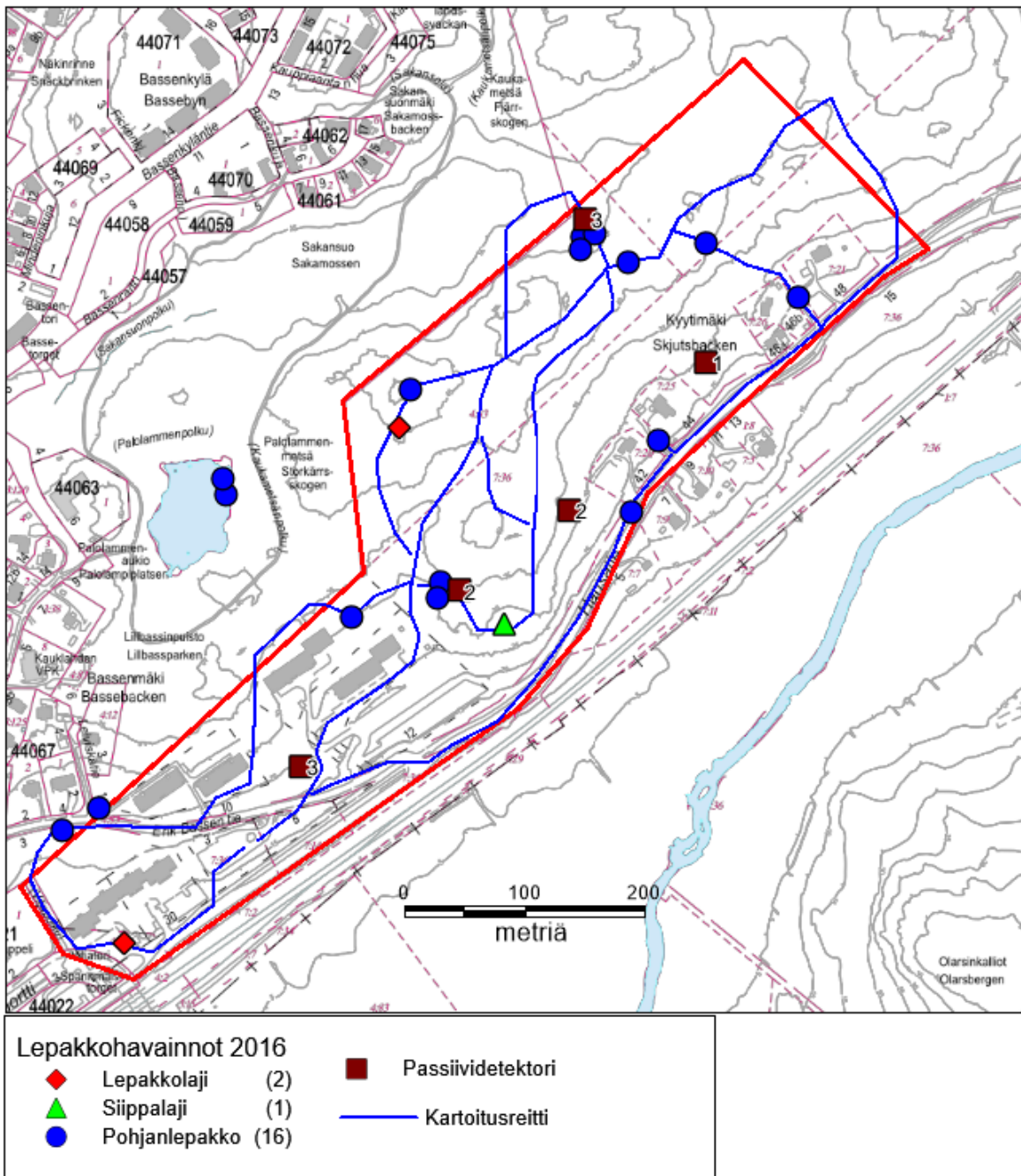
Edellä mainituista lajeista viherpeippo ja pyy on esitetty kuvassa 4.

8 Lepakot

Kyytimäen selvitysalueella havaittiin varsin vähän lepakoita vuoden 2016 kartoituskäyntien aikana. Aktiivihavaintoja tehtiin kaikkiaan 19 kappaletta ja nämä olivat pääosin pohjanlepakoita. Lepakkolajitasolle jätettiin kolme havaintoa, joissa lepakko on nopeasti lentänyt kartoittajan ylitse, jolloin havaintoa ei ole voitu varmistaa äänityksen avulla. Pohjanlepakoita nähtiin etenkin alku- ja keskikesällä saalistelemassa avoimilla paikoilla. Näitä paikkoja olivat esim. alueen keskivaiheilla oleva pieni pelikenttä ja sen läheinen kallio (kuviot 7 ja 8) sekä lisäksi kuvion 16 omakotitalon piha-alue.

Kaksi passiividetektoria oli maastossa kartoituskäyntien ajan. Passiivilaitteet sijoitettiin kaikilla kierroksilla eri kohtiin selvitysalueutta. Ensimmäisellä kierroksella laite 1 ei toiminut. Ensimmäisellä kierroksella laitteeseen 2 ei myöskään tallentunut yhtään havaintoa. Kesäkuun lopun kierroksella passiivilaitteisiin oli tallentunut eniten havaintoja – yhteensä 143 kappaletta. Näistä pääosa oli pohjanlepakoita. Siippahavaintoja oli 8 ja tarkemmin määrittämättömiä lepakkolaji – havaintoja 11 kappaletta. Myös viimeisellä kierroksella passiivilaitteisiin oli tallentunut vain muutama havainto: kaksi pohjanlepakkoa ja kaksi siippaa.

Kesän 2016 aikana tehdyt lepakkohavainnot jäivät vähäisiksi. Niiden perustella ei ole rajattu varsinaista saalistusalueutta. Pohjanlepakot käyttävät saalistukseen erilaisia luontaisia tai keinoitekoisia aukioita, joita molempia löytyy Kyytimäen alueelta. Siipojen vähäisyys on erikoista, sillä Näkinmetsän metsäalue olisi niille varmasti sopiva. Havaintojen vähäiseen määrään vaikuttanee alueen pieni koko sekä kartoituskierrosten lyhyt kesto. Pienen alueen kiertämiseen kuluu vähemmän aikaa, etenkin jos havaintoja ei tule kovin paljon ja silloin todennäköisyys lepakon ohilennolle on pienempi. Havaintoja voi kuitenkin suhteuttaa kävelykilometreihin ja todeta, ettei tällä alueella vaikuta olevan yhtä paljon lepakoita kuin mitä muualla vastaavalla matkalla.

Kuva 8 Lepakkohavainnot Kyytimäessä, passiivilaitteiden sijainnit eri kierroksilla sekä kartoitusreitti. Pohjakartta © Espoon kaupunki 2016

9 Liito-orava

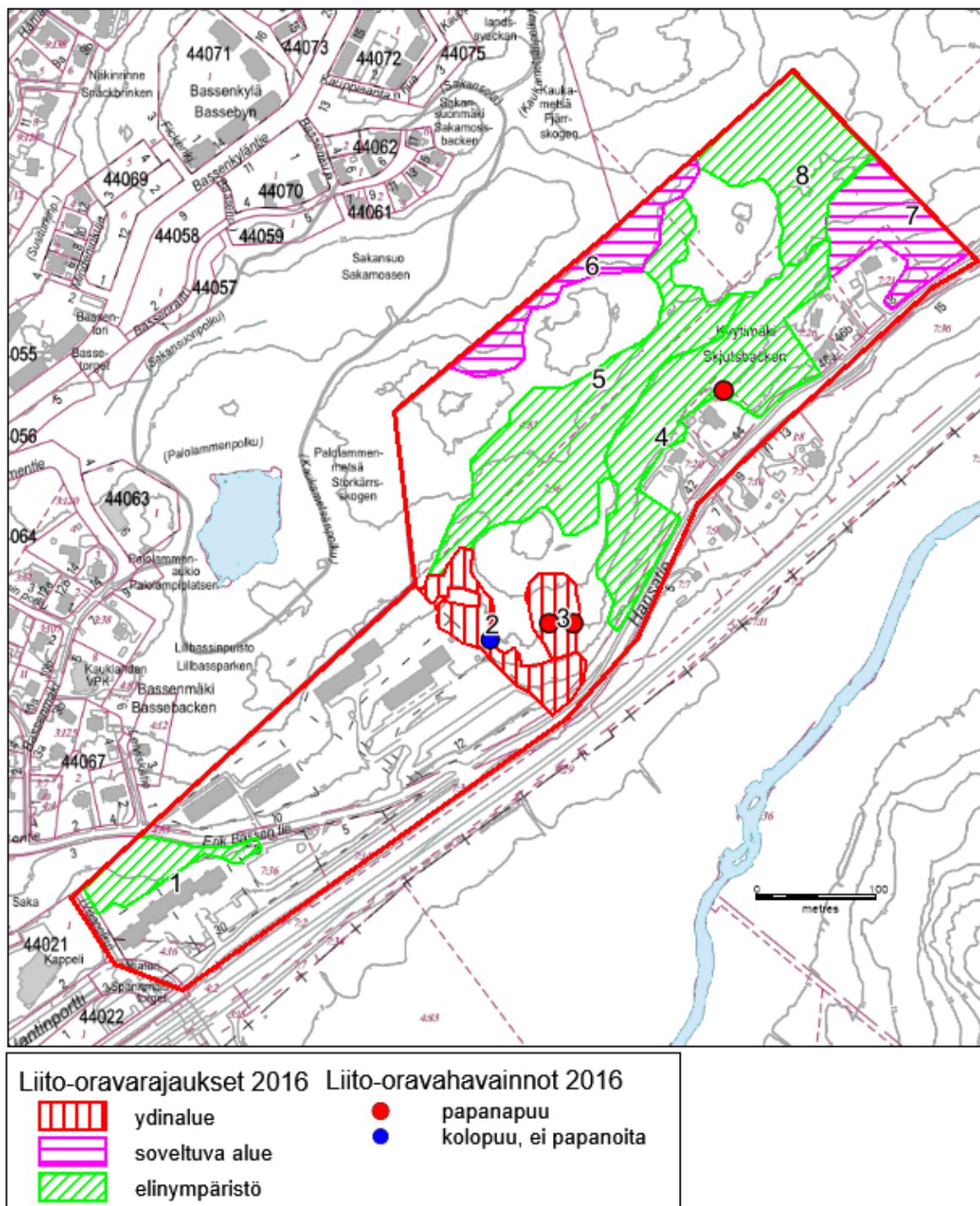
9.1 Havainnot liito-oravasta vuonna 2016

Kyytimäen alueelta on aiempia liito-oravahavaintoja vuodelta 2014 (Luontotieto Keiron Oy 2015). Liito-oravasta tehtiin papanahavaintoja myös tämän selvityksen maastokäynnin yhteydessä. Papanoita löydettiin yhteensä kolmelta puulta. Havaintojen ja metsän rakenteen perusteella on rajattu liito-oravan ydinalue, kohteet 2 ja 3/ kuva 9. Ydinalueen kokonaispinta-ala on 0,7 hehtaaria. Rajattu ydinalue muodostuu pienestä kuusivaltaisesta kalliometsiköstä, josta papanat havaittiin sekä sen läheisyydessä olevasta haapavaltaisesta metsiköstä. Haapametsiköstä on aiempi papanahavainto ja maastokäynnillä sieltä havaittiin yksi kolohaapa.

Ydinalueen lisäksi selvitysalueelta on rajattu liito-oravalle soveltuvaa metsää kohteet 6 ja 7. Näissä metsiköissä on järeitä kuusia sekä jonkin verran lehtipuustoa. Muut rajaukset ovat mahdollista elinympäristöä, jossa liito-orava voi ruokailla tai liikkua turvallisesti, mutta joista puuttuvat liito-oravan suosimat metsän ominaisuudet, kuten suuret haavat ja kuuset.

Liito-orava pystyy käytännössä tällä hetkellä liikkumaan lähes koko selvitysalueella. Heikoimmin sisäinen yhteys toimii rakennetulla kerrostaloalueella, jossa on parkkipaikkoja sekä nurmialueita. Muut kuvan 9 valkoiset alueet liito-orava voi helposti ylittää. Yhteydet selvitysalueelta ulospäin ovat tällä hetkellä toimivat. Yhteys Hansatien yli toimii molempiin suuntiin useista kohdista. Tie voidaan kuitenkin katsoa yhteyttä heikentäväksi tekijäksi. Lisäksi tämä kulkusuunta ei varsinaisesti johda pidemmälle Espoonjokivarren peltojen vuoksi.

Kyytimäen selvitysalueen koillispuolelta löydettiin vuonna 2014 havaitulta pesäpuulta joulukuun 2016 alussa tuoreita papanoita toisen maastotyön yhteydessä. Tämä kertoo siitä, että liito-orava asuttaa Kyytimäen ja Näkinmetsän kaakkoisreunaa.

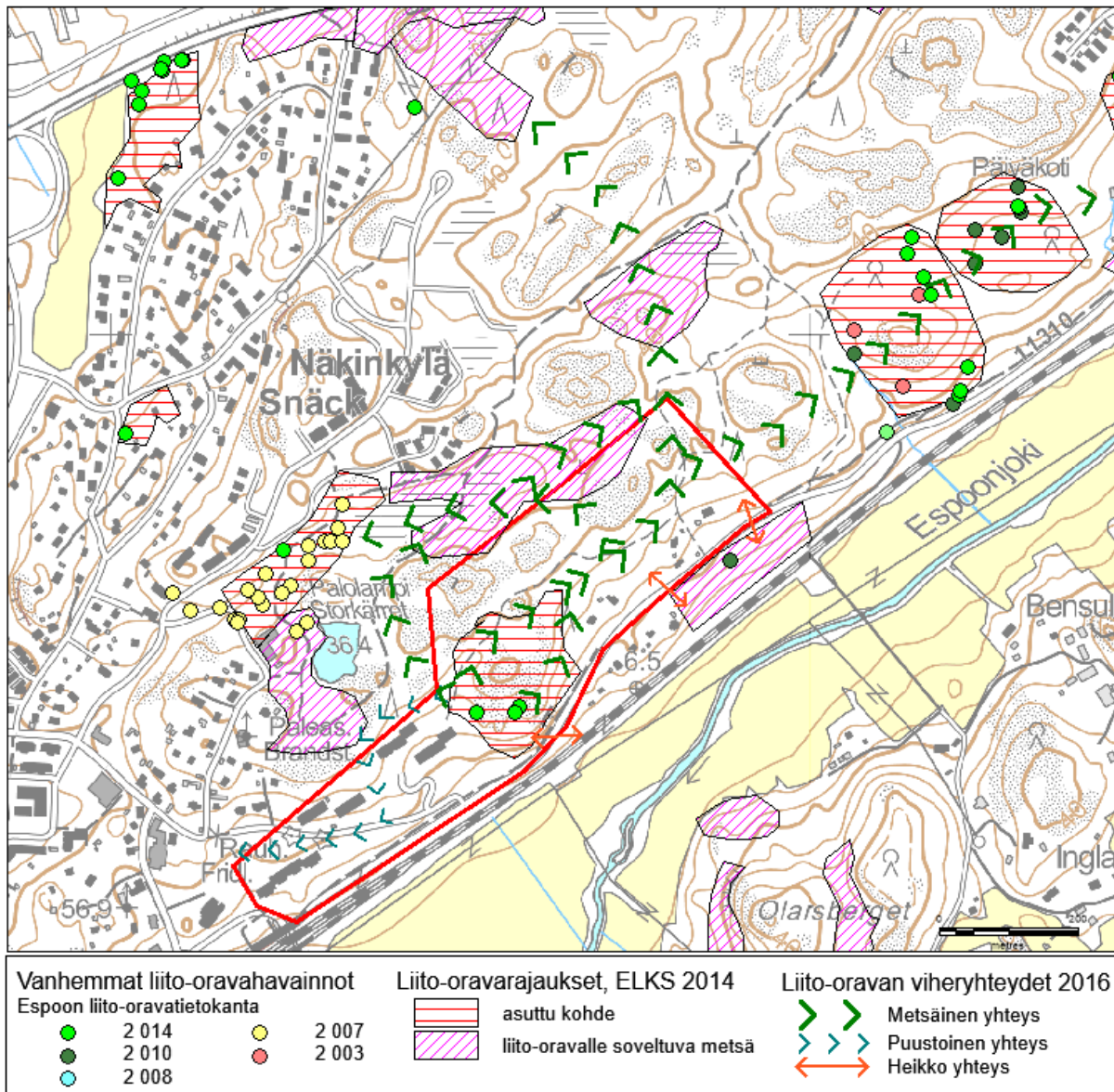
Kuva 9 Liito-oravahavainnot sekä niiden ja metsän laadun perusteella tehdyt rajaukset. Pohjakartta © Espoon Kaupunki 2016.

9.2 Aiemmat liito-oravatiedot Kyytimäen ympäristöstä

Kyytimäen selvitysalueelta oli tiedossa aiempi liito-oravahavainto vuodelta 2014 ELKS- kartoitusten yhteydestä (Luontotieto Keiron Oy 2015). Lisäksi selvitysalueen koillispuolelta tehtiin saman selvityksen puitteissa havainnoita, joiden perusteella rajattiin myös ydinalueita. Liito-orava on havaittu myös selvitysalueen kaakkoispuolelta Bassenkylän reuna-alueelta vuonna 2007, mutta vuoden 2014 ELKS kartoituksissa tältä esiintymältä löydettiin papanoita vain yhdeltä puulta.

ELKS-kartoituksissa Näkinmetsän aluetta käytiin läpi laajemmaltikin, mutta yleispiirteisyytensä vuoksi kyseissä selvityksessä on voinut jäädä papanoita huomaamatta, sillä Näkinmetsän alueella on runsaasti liito-oravalle soveltuvaa puustoa.

Liito-oravan kulkuyhteyksiä tarkasteltaessa on huomioitu näitä aiempia havaintoja sekä ELKS-kartoitusten yhteydessä tehtyä kohderajauksia. Yhteystarkastelua ei ole ulotettu Näkinkylän asutuksen lomassa kulkeviin heikkoihin yhteyksiin. Yleistäen voidaan sanoa että liito-oravan yhteydet Kyytimäestä toimivat hyvin pohjoiseen, koilliseen sekä itään. Lännen puolella Kaukalahden ja Näkinkylän asutus heikentää yhteyttä ja etelän suunnassa vastaan tulee avointa peltomaisemaa.

Kuva 10 Kyytimäen lähialueen aiemmat tiedossa olevat liito-orava havainnot sekä ELKS –rajaukset. Liito-oravan ekologisten yhteyksien tarkastelu. Pohjakartta © Maanmittauslaitos, peruskarttarasteri 2016.

10 Muu eläinlajisto

Kyytimäen selvitysalue liittyy saumattomasti laajempaan Näkinmetsään, joka sijaitsee heti Kyytimäen koillispuolella. Kyytimäen alueelta tehtiin havaintoja mm. hirvistä. Alkukesän leppäkokierroksella kartoittaja törmäsi aivan pieneen hirvenvasaan. Alkusyöksyllä Näkinmetsän ekologisten yhteyksien selvityksessä käytettyyn riistakameraan tallentui neljän hirven lauma alueen koillisosassa. Näiden lisäksi alueella havaittiin hirvieläinten jälkiä ja jätöksiä sekä supikoiran ulosteita. Alueella kulkee valkohäntäkauriita ja metsäkauriita. Muita havaittuja nisäkkäitä ovat orava ja rusakko.

Kuva 11 Kyytimäen selvitysalueella olleeseen riistakameraan tallentui syyskuussa neljän hirven lauma, jossa oli emä kahden vasan kanssa sekä sonni. © Luontotieto Keiron.

11 Ekologiset yhteydet

Kyytimäen selvitysalueen sisällä ekologiset yhteydet toimivat pääosin esteettömästi kartoitusvuonna 2016. Lounaisosan rakennettu alue voi muodostaa esteen liito-oravalle, mutta alue on mahdollista kiertää puustoista yhteyttä pitkin.

Tällä hetkellä alueelta ulospäin kulkevat yhteydet toimivat pääosin hyvin. Hansatie ei nykyisellä puustolla ole este liito-oravan liikkumiselle ja muutkin nisäkkäät ylittävät sen vaivatta. Liito-oravan kannalta ongelmallisempaa on ylittää Espoonjokilaakson peltoaukeat. Länteen päin Kaukalahden asuinalueen suuntaan yhteydet ovat heikkommat. Pohjoisessa ja idässä on yhtenäistä metsäaluetta, jossa eläinten liikkuminen on esteetöntä.

Kyytimäen liittymistä laajempaan ekologiseen verkostoon käsitellään tarkemmin vuonna 2017 valmistuvassa selvityksessä, joka koskee koko Näkinmetsän aluetta.

Kuva 12 Eläinten lisäksi myös Kaukalahden asukkaat käyttävät Kyytimäen metsäaluetta virkistyspaikkana. AL

12 Tulosten yhteenveto

Uhanalaiseksi arvioituja luontotyyppisiä selvitysalueelta löytyi neljältä kuviolta. Nämä ovat kaikki lehtoja, mutta kulttuurivaikutteisia, mikä vähentää niiden luontoarvoa. Kuviot 1 ja 7 ovat vuohenputkityypin lehtoa, joka on Suomessa erittäin uhanalaista. Kuvioiden 2 ja 4 kasvillisuus on muuttunut ja lehtotyyppin määrittäminen on vaikeaa. Pienialaiset, luonnontilaiset lehdot ovat myös metsälain 10 § mukaisia kohteita, mutta metsälakia ei sovelleta asemakaavoitetulla alueella. Metsälain 10 § mukaisia erityisen arvokkaita elinympäristöjä ovat myös kallioiden kuviolla 8 ja 11. Erik Bassen tien varressa kasvaa luonnon muistomerkkeinä luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettuja tammia. Vesilain suojelemissa kohteita ei löytynyt. Putkilokasvilajeja havaittiin ja kirjattiin kaikkiaan 105 kappaletta (liite 1). Uhanalaisia kasvilajeja ei havaittu.

Lintulajeja havaittiin selvitysalueella yhteensä 31. Uhanalaisia tai silmälläpidettäviä lintulajeja tavattiin kolme lajia: viherpeippo, varpunen ja töyhtötiainen, jotka kaikki ovat vaarantuneita (VU). Lintudirektiivin liitteen I lajeista havaittiin pyy (kuva 4). Metsäympäristöjen ilmentäjälajeja selvitysalueelta tavattiin neljä.

Lepakoista havaittiin yksi laji; pohjanlepakko. Lisäksi havaittiin tarkemmin määrittämättömiä siippoja sekä lepakko -laji. Kaikki alueella havaitut lepakkolajit ovat luontodirektiivin IV liitteen lajeja, joiden lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat suojeltuja. Luonnonsuojelulain 49 § mukaisia lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei havaittu lepakoiden osalta. Alueelle ei myöskään ollut perusteltua rajata lepakoiden saalistusalueita tai muita tärkeitä alueita havaintojen vähäisyyden vuoksi. Alueella voi olla lepakoille soveltuvia piilopaikkoja etenkin omakotitalojen ulkorakennuksissa tai vinttitaloissa sekä metsäalueen puissa. Selvityksen toimeksiantoon ei sisällynyt rakennusten sisätilatarkastuksia tai päiväpiilojen tarkempaa etsimistä, sillä ne vaativat erilaisia menetelmiä.

Liito-oravan asuttama metsikkö löytyi alueen keskeltä ja se on tulkittu ydinalueeksi (kuva 9). Rajatulla ydinalueella sijaitsee luonnonsuojelulain 49 § mukainen lisääntymis- ja levähdyspaikka, joka tulee säilyttää. Liito-orava on vaarantunut laji.

13 Johtopäätökset ja suositukset

Kyytimäen selvitysalue on osa laajempaa Näkinmetsää ja muodostaa sen reunan. Selvitysalueen länsireunalla on kerrostaloalue ja itäosassa taas luonnontilaisen kaltaista kangasmetsää. Sijainti melko tiiviiksi rakennetun Kauklahten läheisyydessä luo alueelle myös virkistyskäyttöpainetta, mikä näkyy tällä hetkellä runsaana polkuverkostona sekä maaston kulumisena.

Kyytimäen selvitysalueella ei ole huomattavia luontoarvoja, ks. kuva 13. Erik Bassen tien varressa on muutama luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettu vanha tammi. Elinympäristöt ovat varsin tavanomaisia. Osa niistä kuuluu uhanalaisiksi luokiteltuihin luontotyypeihin, mutta voimakkaan kulttuurivaikutuksen takia näitä ei tässä työssä ole luokiteltu arvokkaiksi. Yhdeksän kuviota on arvioitu paikallisesti arvokkaiksi (kuva 13) eli ne erottuvat tavanomaisesta käsitelystä luonnosta, mutta eivät ole kovin ainutlaatuisia yksinään. Alueen arvo liittyy pienkohteita enemmän luontokokonaisuuteen.

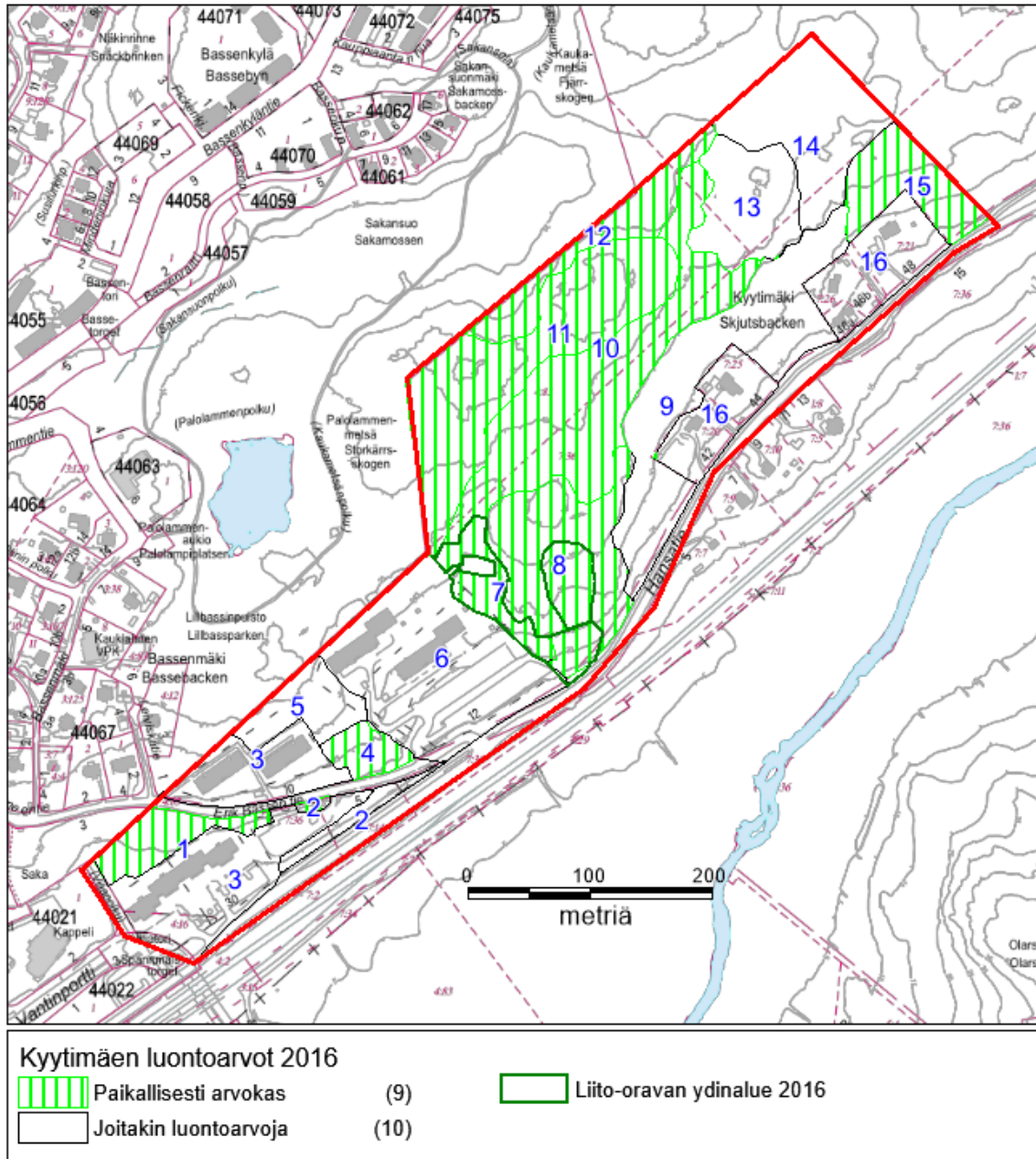
Alueelta tehtiin havainto liito-oravasta ja havainnon perustella on rajattu ydinalue, jolla on todennäköinen luonnonsuojelulain 49 § mukainen lisääntymis- ja levähdyspaikka. Lintulajisto alueella on kokonaisuudessa varsin tavanomaista. Elinympäristön laatua ilmentäviä metsälajeja tavattiin selvitysalueen pohjoisreunalta ja sen ulkopuolelta. Lepakoista tehtiin melko vähän havaintoja, vaikka alue olisi metsäympäristöjä suosiville siipoille sopivaa saalistusaluetta.

Selvitysalueen omakotitaloissa ja muissa rakennuksissa voi olla lepakoille sopivia lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Sisätiloja ei tässä työssä kartoitettu. Mikäli rakennuksia on tarkoitus purkaa, on suositeltavaa tarkistaa lepakkotilanne sisätiloissa etukäteen. Lisäksi purkutoimet kannattaa ajoittaa loka-huhtikuulle, jolloin lepakot ovat pääsääntöisesti muualla talvehtimispaikoissa.

Kyytimäen merkittävin luontoarvo on sen kuuluminen laajempaan metsäkokonaisuuteen eli Näkinmetsään. Kyytimäen selvitysalueen koillisosan metsät toimivat osaltaan suojauskurina Näkinmetsän yhtenäiselle metsäalueelle. Kyytimäen merkitys laajemmassa ekologisessa verkostossa on vielä avoimena, sillä koko Näkinmetsää koskeva ekologisten yhteyksien tarkastelua on tekeillä. Kyytimäestä on havaintoja mm. hirvieläimistä, joten sen merkitystä ekologisessa verkostossa ei myöskään voi vähätellä.

Suosituksset

- Erik Bassen tien varressa kasvavat suojellut tammetsänsuonmetset tulee huomioida sekä kaavoituksessa että alueen hoitotoimissa. Rauhoitettujen tammetsänsuonmetset lisäksi tien varrella kasvaa myös joitakin muita tammetsänsuonmetset sekä kookkaita vaahteroita
- Liito-oravan ydinalue tulee säilyttää elinkelpoisena ja sen yhteydet muille metsäalueille on huomioitava kaavoituksessa.
- Kaavoituksessa tulee huomioida myös Näkinmetsän kautta kulkeva ekologinen yhteys ja Kyytimäen merkitys suhteessa kyseiseen yhteyteen. Tästä on valmistumassa erillinen selvitys vuonna 2017.

Kuva 13 Kyytimäen luontoarvot 2016. Pohjakartta @ Espoon kaupunki 2016.

14 Lähteet

- Geologian tutkimuskeskus 2016: Maankamara – karttapalvelu. Maaperä 1:20 000/1:50 000 ja Kallio-perä 1:200 000. – Geologian tutkimuskeskus 2016. Viitattu 14.11.2016. Luetta-
vissa URL: <http://gtkdata.gtk.fi/Maankamara/index.html>
- Hundt, L. 2012: Bat surveys. Good Practice Guidelines. – Bat Conservation Trust. 96 s.
- Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T. & Uotila, Pertti 1998 (toim.): Retkeilykasvio. 4.
täysin uudistettu painos. – Luonnontieteellinen keskusmuseo, kasvimuseo. 656 s. ISBN
951-45-8167-9.
- Koskimies, P. & Väisänen, R. A. 1988: Linnustoseurannan havainnointiohjeet. 2., uusittu
painos. – Helsingin yliopiston eläinmuseo, Helsinki.
- Liukko, U-M., Henttonen, H., Hanski, I. K., Kauhala, K., Kojola, I., Kyheröinen, E-M. &
Pitkänen, J. 2016: Suomen nisäkkäiden uhanalaisuus 2015 – The 2015 Red List of Finnish
Mammal Species. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. 34 s
- Luontotieto Keiron Oy 2015: Espoon eteläosien liito-oravien kokonaisselvitys 2014. –
Paikkatietokanta ja julkaisematon väliraportti, Espoon ympäristökeskus.
- Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A. & Mannerkoski, I. (toim.) 2010: Suomen lajien uhanalai-
suus – Punainen kirja 2010. – Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus, Hel-
sinki. 685 s.
- Raunio, A., Schulman, A. ja Kontula, T. (toim.). 2008: Suomen luontotyyppien uhanalai-
suus. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Suomen ympäristö 8/2008. Osat 1 ja 2. 264 +
572 s.
- Sierla, L., Lammi, E., Mannila, J. & Nironen, M. 2004: Direktiivilajien huomioon ottaminen
suunnittelussa. – Suomen Ympäristö 742. Ympäristöministeriö. 113 s.
- SLTY 2012: Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry:n suositus lepakkokartoituksista luon-
tokartoittajille, tilaajille ja viranomaisille. URL: [http://www.lepakko.fi/docs/SLTY le-
pakko_kartoitusohjeet.pdf](http://www.lepakko.fi/docs/SLTY_lepakko_kartoitusohjeet.pdf)
- Tiainen, J., Mikkola-Roos, M., Below, A., Jukarainen, A., Lehikoinen, A., Lehtiniemi, T.,
Pessa, J., Rajasärkkä, A., Rintala, J., Sirkiä, P. & Valkama, J. 2016: Suomen lintujen uhan-
alaisuus 2015. –Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. URL:
<http://hdl.handle.net/10138/159435>
- Uudenmaan liitto 2012: Luonnonympäristöjen arvottamisen kriteeristö Uudellemaalle
(LAKU). – Uudenmaan liiton julkaisuja E199 -2012. 54 s. ISBN 978-952-448-342-1.
- Valkama, J., Vepsäläinen, V. & Lehikoinen, A. 2011: Suomen III Lintuatlas. – Luonnontie-
teellinen keskusmuseo ja ympäristöministeriö. <http://atlas3.lintuatlas.fi> (viitattu
7.10.2016) ISBN 978-952-10-6918-5.

Liite 1 Putkilokasvit – luettelo

Havaitut ja kirjatut putkilokasvit. Luettelossa lajit ovat tieteellisen nimen mukaan aakkosjärjestyksessä. Tieteelliset nimet Retkeilykasvion (4. painos) mukaan.

Tieteellinen nimi	Suomalainen nimi	Ruotsalainen nimi
<i>Acer platanoides</i>	vaahtera	lönn
<i>Achillea millefolium</i>	siankärsämö	rölleka
<i>Achillea ptarmica</i>	ojakärsämö	nysört
<i>Aegopodium podagraria</i>	vuohenputki	kirskål
<i>Agrostis capillaris</i>	nurmirölli	rödven
<i>Alchemilla sp.</i>	poimulehti	daggkäpa
<i>Anemone nemorosa</i>	valkovuokko	vitsippa
<i>Anthoxanthum odoratum</i>	tuoksusimake	vårbrodd
<i>Anthriscus sylvestris</i>	koiranputki	hundkåx
<i>Artemisia vulgaris</i>	pujo	gråbo
<i>Athyrium filix-femina</i>	hiirenporras	majbråken
<i>Barbarea vulgaris</i>	peltokanankaali	sommargyllen
<i>Betula pendula</i>	rauduskoivu	vårtbjörk
<i>Betula pubescens</i>	hieskoivu	glasbjörk
<i>Calamagrostis arundinacea</i>	metsäkastikka	piprör
<i>Calamagrostis epigejos</i>	hietakastikka	berggrör
<i>Campanula patula</i>	harakankello	ängsklocka
<i>Campanula rotundifolia</i>	kissankello	liten blåklocka
<i>Capsella bursa-pastoris</i>	lutukka	lomme
<i>Carex digitata</i>	sormisara	fingerstarr, vispstarr
<i>Carex ovalis</i>	jänönsara	harstarr
<i>Chenopodium album</i>	jauhosavikka	svinmålla
<i>Cirsium arvense</i>	pelto-ohdake	åkertistel
<i>Cirsium helenioides</i>	huopaohdake	brudborste, borstistel
<i>Convallaria majalis</i>	kielo	liljekonvalj
<i>Corydalis solida</i>	pystykiurunkannus	stor nunneört
<i>Dactylis glomerata</i>	koiranheinä	hundåxing
<i>Deschampsia cespitosa</i>	nurmilauha	tuvtåtel
<i>Deschampsia flexuosa</i>	metsälauha	kruståtel
<i>Dryopteris carthusiana</i>	metsäalvejuuri	skogsbråken
<i>Elymus repens</i>	juolavehnä	kvickrot
<i>Epilobium angustifolium</i>	maitohorsma	mjölkkört
<i>Equisetum arvense</i>	peltokorte	åkerfråken
<i>Equisetum sylvaticum</i>	metsäkorte	skogsfråken
<i>Erophila verna</i>	kevätkynsimö	nagelört, vårälskling
<i>Festuca ovina</i>	lampaannata	fårsvingel
<i>Filipendula ulmaria</i>	mesiangervo	ålggrås
<i>Fragaria vesca</i>	ahomansikka	smultron
<i>Galium album</i>	paimenmatara	stormåra
<i>Galium boreale</i>	ahomatara	vitmåra
<i>Geum rivale</i>	ojakellukka	humleblomster
<i>Geum urbanum</i>	kyläkellukka	nejlikrot
<i>Gymnocarpium dryopteris</i>	metsäimarre	ekbråken
<i>Hieracium sp.</i>	keltano	fibbla
<i>Impatiens parviflora</i>	rikkapalsami	blekbalsamin
<i>Juniperus communis</i>	kataja	en
<i>Lapsana communis</i>	linnunkaali	harkål, harfibbla
<i>Lathyrus pratensis</i>	niittyätkelmä	gulvial
<i>Leucanthemum vulgare</i>	päivänkakkara	prästkraze
<i>Linaria vulgaris</i>	kannusruoho	gulsporre, sporreblomma
<i>Linnaea borealis</i>	vanamo	linna

<i>Lupinus polyphyllus</i>	komealupiini	blomsterlupin
<i>Maianthemum bifolium</i>	oravanmarja	ekorrbar
<i>Melampyrum pratense</i>	kangasmaitikka	ängskovall
<i>Melampyrum sylvaticum</i>	metsämaitikka	skogskovall
<i>Mycelis muralis</i>	jänönsalaatti	skogssallat
<i>Myosotis arvensis</i>	peltolemmikki	åkerförgätmigej
<i>Oxalis acetosella</i>	käenkaali	harsyra
<i>Paris quadrifolia</i>	sudenmarja	trollbar, ormbär
<i>Phegopteris connectilis</i>	korpi-imarre	hultbräken
<i>Phleum pratense ssp. pratense</i>	timotei, nurmitähkiö	timotej
<i>Picea abies</i>	kuusi	gran
<i>Pilosella officinarum</i>	huopakeltano	gråfibbla
<i>Pimpinella saxifraga</i>	pukinjuuri	bockrot
<i>Pinus sylvestris</i>	mänty	tall
<i>Plantago major</i>	piharatamo	groblad
<i>Poa annua</i>	kylänurmikka	vitgröe
<i>Polygonatum odoratum</i>	kalliokielo	getrams
<i>Polypodium vulgare</i>	kallioimarre	stensöta
<i>Populus tremula</i>	haapa	asp
<i>Potentilla argentea</i>	hopeahanhikki	silverfingerört
<i>Potentilla erecta</i>	rätvänä	blodrot
<i>Prunus padus</i>	tuomi	hägg
<i>Pteridium aquilinum</i>	sananjalka	örnbräken
<i>Ranunculus acris</i>	niittyleinikki	smörblomma
<i>Rhamnus frangula</i>	paatsama	brakved
<i>Ribes alpinum</i>	taikinamarja	degbar
<i>Rubus idaeus</i>	vadelma	hallon
<i>Rubus saxatilis</i>	lillukka	stenhallon, stenbar
<i>Rumex acetosa</i>	niittysuolaheinä	ängssyra
<i>Rumex acetosella</i>	ahosuolaheinä	bergsyra
<i>Rumex longifolius</i>	hevonhierakka	gårdskräppa
<i>Salix caprea</i>	raita	sälg
<i>Salix phylicifolia</i>	kiiltopaju	grönvide
<i>Sambucus racemosa</i>	terttuselja	druvfläder
<i>Silene dioica</i>	puna-ailakki	rödblåra, skogslyst
<i>Solidago virgaurea</i>	kultapiisku	gullris
<i>Sonchus arvensis</i>	peltovalvatti	mjölkdistel, åkermolke
<i>Sorbus aucuparia ssp. aucuparia</i>	pihlaja	rönn
<i>Stellaria graminea</i>	heinätähtimö	grässtjärnblomma
<i>Tanacetum vulgare</i>	pietaryrtti	renfana
<i>Taraxacum sp.</i>	voikukka	maskros
<i>Thlaspi arvense</i>	peltotaskuruoho	penninggräs, penningört
<i>Trientalis europaea</i>	metsätähti	skogstjärna
<i>Trifolium pratense</i>	puna-apila	rödklöver
<i>Trifolium repens</i>	valkoapila	vitklöver
<i>Tussilago farfara</i>	leskenlehti	hästhov
<i>Urtica dioica</i>	nokkonen	brännässla
<i>Vaccinium myrtillus</i>	mustikka	blåbär
<i>Vaccinium vitis-idaea</i>	puolukka	lingon
<i>Vicia cracca</i>	hiirenvirna	kråkvicker
<i>Viola arvensis</i>	pelto-orvokki	åkerviol
<i>Viola odorata</i>	tuoksuorvokki	luktviol
<i>Viola riviniana</i>	metsäorvokki	skogsviol
<i>Viola tricolor</i>	keto-orvokki	stymorsviol

Liite 2 Kyytimäen pesimälinnusto vuonna 2016. Lajijärjestys on systemaattinen.

Suomenkielinen nimi	Tieteellinen nimi	Status	Kuva 4
1 Pyy	<i>Tetrastes bonasia</i>	EU-D1	1
2 Kalalokki	<i>Larus canus</i>		
3 Sepelkyyhky	<i>Columba palumbus</i>		
4 Lehtopöllö	<i>Strix aluco</i>		
5 Käpytikka	<i>Dendrocopos major</i>	kolopuu/pesä	1
6 Metsäkirvinen	<i>Anthus trivialis</i>		
7 Västäräkki	<i>Motacilla alba</i>		
8 Rautiainen	<i>Prunella modularis</i>		
9 Punarinta	<i>Erethacus rubecula</i>		
10 Mustarastas	<i>Turdus merula</i>		
11 Räkättirastas	<i>Turdus pilaris</i>		
12 Laulurastas	<i>Turdus philomelos</i>		
13 Punakylkirastas	<i>Turdus iliacus</i>		
14 Hernekerttu	<i>Sylvia curruca</i>		
15 Mustapääkerttu	<i>Sylvia atricapilla</i>	metsäilmentäjä	1
16 Sirittäjä	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	metsäilmentäjä	1
17 Pajulintu	<i>Phylloscopus trochilus</i>		
18 Puukiiپیjä	<i>Certhia familiaris</i>		1
19 Hippiäinen	<i>Regulus regulus</i>		
20 Harmaasiippo	<i>Muscicapa striata</i>		
21 Kirjosieppo	<i>Ficedula hypoleuca</i>		
22 Kuusitiainen	<i>Periparus ater</i>		
23 Sinitiaainen	<i>Cyanistes caeruleus</i>		
24 Talitiaainen	<i>Parus major</i>		
25 Töyhtötiainen	<i>Lophophanes cristatus</i>	VU	1
26 Harakka	<i>Pica pica</i>		
27 Varpunen	<i>Passer domesticus</i>	VU	
28 Pikkuvarpunen	<i>Passer montanus</i>		
29 Peippo	<i>Fringilla coelebs</i>		
30 Viherpeippo	<i>Carduelis chloris</i>	VU	1
31 Keltasirkku	<i>Emberiza citrinella</i>		